

4. Карамушка Л. М. *Психологія управління* : навч. посіб. К. : Міленіум, 2003. 344 с.
5. Пасічник І. Д., Каламаж Р. В., Довгалюк Т. А. Мислення як метакогнітивний феномен. *Наукові записки. Серія «Психологія»*. Острог : Вид-во НаУОА, 2015. Вип. 1. С. 3–17.
6. Прищак М. Д, Психологія управління в організації [Текст] : навчальний посібник / М. Д. Прищак, О. Й. Лесько. [2-ге вид., перероб. і доп.]. Вінниця, 2016. 150 с.
7. Романовський О. Г., Гура Т. В., Резнік С. М., Панфілов Ю. І., Черкашин А. І., Костиця І. В., Бондаренко В. В. Формування лідерської позиції майбутніх інженерів у закладах вищої технічної освіти / за заг. ред. О. Г. Романовського. Харків : НТУ«ХП», 2018. 195 с.
8. Blanchard K. Leadership and the one minute manager: Increasing effectiveness through Situational Leadership II / Blanchard, K., Zigarmi, P., & Zigarmi, D. New York : William Morrow, 2013. 111 p.
9. Hersey P. Management of organizational behavior: Utilizing human resources (6th ed.). / Hersey, P., & Blanchard, K. H. – Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall, 1993. P. 169–201.
10. Northouse P. G. Leadership: Theory and practice, 7th edition / Northouse P. G. SAGE Publications, 2015. 520 p.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-380-7-34>

СУСПІЛЬСТВО ТА ЙОГО АСПЕКТ ВПЛИВУ НА СТАНОВЛЕННЯ ДЕВІАЦІЇ

Ходотаєв А. А.

*аспірант першого року навчання кафедри загальної
та соціальної психології факультету психології та спеціальної освіти
Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара
м. Дніпро, Україна*

Проблематика девіації є за своїм аспектом комплексною проблематикою, яка окреслюється власне багатьма аспектами перетину, де її загалом можна охарактеризувати як проблематику відхильного прояву, а саме проблематикою дії (або групи дій), що своїм аспектом існування протиставляються проблематиці усталеного соціально нормативного аспекту в межах суспільства як такого [3, с. 6–7]. Як наслідом прояви девіації витікають у різні варіації, а саме такі як:

1. Асоціальна поведінка.
2. Антисоціальна поведінка.

Та власне одним із чинників врахування проблематики девіації та елементу нормативної поведінки є явище соціального аспекту та його загального існування як такого, а саме елементами залучення кризового та стабільного суспільства. Проблематикою тут виступає явище кризового елементу, який окреслює проблематику актуалізації спектрів залучення асоціального елементу, через елемент розмежування груп суспільства [1, с. 72–80; 2, с. 56–65].

Власне кризовий елемент середовища визначає специфіку урахування проблематики ресурсного забезпечення суспільства та можливості утримання аспекту соціально усталеного аспекту як такого [1, с. 72–80; 2, с. 56–65]. Тут власне й можна виокремити, що явище залучення ресурсного елементу відіграє одну із головних ролей [1, с. 72–80; 2, с. 56–65]. Проблематика кризового елементу власне й актуалізує явище соціального елементу як такого, також варто тут окремо зазначити, що явище усталеного суспільства без кризового елементу окреслює елемент ширшого залучення усталеного соціального нормативного прояву, оскільки окреслює елемент можливості репрезентації та залучення ресурсного елементу в межах суспільного залучення як такого [1, с. 72–80; 2, с. 56–65].

Загалом можна виокремити те, що явище впливу соціального середовища може мати свій вплив в межах прояву як:

1. Мікросоціального.
2. Макросоціального.

Варто також наголосити, що залучення мікросоціального чинника досить вагоме та є аспектом залучення базових елементів в спектрі соціального середовища, що виражається на межах репрезентації базових усталених нормативних елементів в межах соціального середовища як такого, також тут й варто відзначити, що вагому структурну роль тут відіграє соціальний елемент в прояві макросоціального залучення.

Але одним із головних чинників як таких відіграє явище самого ресурсного елементу який дозволяє утримувати чинник соціально усталеного варіативного прояву як такого. Та проблематика залучення ресурсного елементу та кризового явища є одним із головних чинників в системі становлення девіації в межах суспільного елементу, оскільки в межах свого явища виокремлює залучення проблематики ресурсного аспекту як такого.

Література:

1. Орбан-Лембрик Л. Залежність поведінки особистості від впливу проблемогенного соціуму. *Психологія і суспільство*. 2004. № 1. С. 71–82.

2. Орбан-Лембрик Л. Вплив кризових і стабільних періодів життя людини на процес її соціалізації у суспільстві. *Психологія і суспільство*. 2003. № 2. С. 55–66.

3. Христук О. Л. Психологія девіантної поведінки : навчально-методичний посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2014. 192 с.

4. A meta-analysis study on peer influence and adolescent substance use / L. L. Watts et al. *Current psychology*. 2023. URL: <https://doi.org/10.1007/s12144-023-04944-z>

5. Gardner M., Steinberg L. Peer influence on risk taking, risk preference, and risky decision making in adolescence and adulthood: an experimental study. *Developmental psychology*. 2005. Vol. 41, no. 4. P. 625–635. URL: <https://doi.org/10.1037/0012-1649.41.4.625>

6. Jaccard J., Blanton H., Dodge T. Peer influences on risk behavior: an analysis of the effects of a close friend. *Developmental psychology*. 2005. Vol. 41, no. 1. P. 135–147. URL: <https://doi.org/10.1037/0012-1649.41.1.135>